

Tips voor boeken en activiteiten

Bij 'De zeven kruiswoorden', april 2014

De zeven kruiswoorden in de literatuur

Dimitri Verhulst en het Ensor strijkkwartet – **De zeven laatste zinnen** (Atlas Contact, 2010)

Dimitri Verhulst werd in 2009 benaderd door het Ensor strijkkwartet om teksten te schrijven bij het beroemde muziekstuk *Die Sieben Letzten Worte* van componist Joseph Haydn. Het stuk is geïnspireerd op de zeven laatste woorden die Christus aan het kruis sprak. Verhulst haalde de beroemde beginzinnen uit de religieuze context en schreef zeven korte verhalen; soms grimmig, soms ontroerend, vaak met een vonkje bevrijdende humor. ([voorbeeldje van lezing met strijkkwartet](#))

Willem Vermandere – **De zeven laatste woorden** (Lannoo, 2013)

De zeven laatste zinnen van Jezus aan het kruis hebben menige kunstenaar geïnspireerd: van Joseph Haydn tot Andrew Lloyd Webber, van José Saramago tot Dimitri Verhulst. Ook Willem Vermandere toert al meer dan vijftien jaar met een heel persoonlijk, kritisch, maar bemoedigend commentaar bij de zeven laatste woorden van Jezus aan het kruis. Voor het eerst worden deze teksten te boek gesteld.

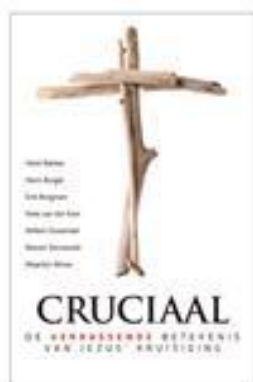
Nicolaas Beets: [De zeven kruiswoorden](#).

Overige boeken over de kruiswoorden

Timothy Radcliffe: **De zeven laatste woorden** (Kok, 2009)

Overdenkingen met schilderijen van oude en iets nieuwere meesters. De auteur is overste van de orde der Dominicanen. Hij vertaalt de kruisdood naar vroegere en hedendaagse martelpraktijken.

Henk Bakker e.a.: **Cruciaal. Hoe de kruisiging verrast en schokt.**

(Buijten en Schipperheijn, 2014)

De kruisiging van Jezus is voor christenen het draaipunt van de geschiedenis. Ze ervaren dat toen de wereld werd gered. Maar hoe werkt dat? Hoe kan zo iets gruwelijks zo'n mooie betekenis hebben? En wat is precies de verandering die heeft plaatsgevonden? Is daarvan iets merkbaar en hoe dan? In *Cruciaal* proberen enkele belangrijke christelijke denkers van diverse achtergronden (Hans Burger, Henk Bakker, Erik Borgman, Kees van der Kooi, Maarten Wisse, Willem Ouweneel) dit helder te krijgen.

De zeven kruiswoorden in de beeldende kunst

[Aquarellen van \(Al\)fons Teijssen](#) (youtube)

[Schilderijen van Huub Bogaers](#)

[De zeven kruiswoorden: het testament van Jezus](#) (Online artikel, neerslag van een lezing door Wies Beckers, 2009) met schilderijen van Arcabas

[Installatie van Kees Pannekoek](#) (wordt niet meer uitgeleend)

Marc Mulders: [Klaar voor de overgave, rijp voor de slacht](#) (artikel)

Voorbeelden van schilderijen gemaakt door gemeenteleden bij een serie diensten over De zeven kruiswoorden: Amsterdam (2014): [Keizersgrachtkerk](#) en Coevorden (2013): [PKN](#)

De zeven kruiswoorden in de muziek

Vele componisten hebben de zeven kruiswoorden op muziek gezet. Van oud naar nieuw o.a.:

Heinrich Schütz - Die sieben Worte Jesu Christi am Kreuz
Beluister bijvoorbeeld het [Ensemble Clement Jannequin](#) (youtube)

Pergolesi - [Septem verba a Christo in cruce moriente prolata](#)

Joseph Haydn - Die sieben letzten Worte unseres Erlösers am Kreuze
In verschillende versies: [met koor](#), [voor strijkkwartet](#), [voor orkest](#) en [nogmaals voor orkest](#).

César Franck – [Les Sept Paroles du Christ en Croix](#)

Charles Tournemire - Sept Chorals-[Poèmes pour les sept Paroles du Christ](#) (voor orgel)

Andrew Lloyd Webber – [The crucifixion](#) (uit Jesus Christ Superstar)

Sofia Goebaidoelina - [Sieben Worte](#)

Daan Manneke – [The seven last words](#) (voor koor en harmonium)

James MacMillan – [Seven last words from the cross](#)

ACTIVITEITEN

[Jeugdwerkidee](#) (pdf): jongeren onderzoeken de samenhang tussen de kruiswoorden. Activiteit van ca. 45 minuten voor jongeren 14 t/m 26 jaar.

In de Catharinakerk te Doetinchem is van 1 maart - 4 april 2015 de [expositie 'Zeven Kruiswoorden'](#) te zien. Zeven kunstenaars uit de regio tonen het kunstwerk dat zij speciaal gemaakt hebben voor de expositie. Iedere kunstenaar heeft zich door een van de kruiswoorden van Jezus laten inspireren om met eigen techniek en stijl een kunstwerk te maken. Er zijn werken te bewonderen van Gerard ter Brugge, Pim van Arkel, Hermine Grob, Freeke Nijman, Greetje Lock, Ruud Kaper en Jan Opdam.

Willem Vermandere: ['Vertellemen'](#) over de zeven laatste woorden: 28 maart, St Josephkerk, Brasschaat (B).

[Lezing en luistermiddag](#) over de zeven kruiswoorden in de klassieke muziek: 29 maart, Karmelklooster Drachten.

De zeven kruiswoorden in de muziek: [inleiding door Dirk Herman de Jong, met luisterfragmenten](#).
10 april, Sauwerd.